

VEEHOUDERIJ

MOET DE STAL UITGEMEST?

Saneer de intensieve veehouderij! Dat bepleiten meer dan tweehonderd hoogleraren in de petitie *Pleidooi voor een Duurzame Veehouderij – einde aan de georganiseerde onverantwoordelijkheid*. Vijfentwintig van hen zijn van Wageningen UR. Hebben ze gelijk?

tekst: Broer Scholtens / foto: Guy Ackermans

Peter de Ruiter

hoogleraar bodemkunde, ondertekenaar van de petitie

‘In 2001 concludeerde de breed samengestelde commissie Wijffels dat intensieve veehouderij niet meer paste in de stedelijke samenleving. De veehouderij moest ingrijpend worden veranderd. Dieren dienden meer ruimte te krijgen voor natuurlijk gedrag, zoals buiten scharrelen. Het transport van levende dieren moest worden beperkt, luidde een andere aanbeveling. Er is veel te weinig met dit advies gedaan. Verbetering van het dierenwelzijn speelt bij mij een grote rol.

‘In de intensieve veehouderij moet veel diervoer van elders komen, met de nodige effecten op het milieu daar, terwijl wij hier met een groot overschot aan mest blijven zitten. Ik ben niet tegen vernieuwingen, zoals bijvoorbeeld megastallen, wanneer die leiden tot een meer duurzame veehouderij. **De petitie is geen protest tegen boeren, het is een oproep aan de politiek nu eens echt invulling te geven aan de voornemens richting duurzame veehouderij.**’

Martin Scholten

directeur Animal Sciences Group en initiatiefnemer van de Wageningen UR-taskforce Zorgvuldige Veehouderij

‘Ik heb de Wageningse ondertekenaars van de petitie uitgenodigd voor een debat eind mei. Zeker, er zijn problemen in de intensieve veehouderij. Zo wordt er te veel antibiotica gebruikt. Maar dat heeft niets met het begrip intensief te maken. Het gebruik van antibiotica is terug te dringen, maar dan moet je zorgen dat de besmettingskans klein is. **We zijn het in de basis best eens met die critici, de petitieondertekenaars, maar de door hen voorgestelde sanering van de intensieve veehouderij is te weinig doordacht.** Vergelijk het met de boomkor, een sleepnet uit de visserij. Die wilde men verbieden. Het ging echter niet om de boomkor zelf, maar om het onbeheerste gebruik ervan.

Zorgvuldige boomkorvisserij is nu breed geaccepteerd. Zo moet het ook met de intensieve veehouderij. De ecologische voetafdruk van de Nederlandse veehouderij behoort tot de laagste ter wereld. De hoogste productiviteit per dier en per hectare wordt gecombineerd met de minste uitstoot aan schadelijke stoffen. De afgelopen twintig jaar is de milieudruk, water-, land- en energiegebruik, met een factor drie gereduceerd. Helaas moeten de dieren zich nog te vaak aanpassen aan het stalconcept en niet andersom. Maar er zijn al stalsystemen ontwikkeld om het dierenwelzijn te verbeteren, zoals vrijloopstallen voor koeien en comfortstallen voor varkens.’

Mart de Jong

hoogleraar veterinaire epidemiologie, lid van de taskforce Zorgvuldige Veehouderij

‘Het idee dat de intensieve veehouderij de volksgezondheid bedreigt is ongegrond. Infectieziekten veranderen voortdurend van karakter, zowel bij mensen als bij dieren. Het veranderproces verloopt snel. Dat is een evolutionair gegeven. Je moet die veranderingen in de gaten houden en waar nodig maatregelen nemen om de ziekte te bestrijden. Zo gaat dat nu ook bij Q-koorts in de geitenhouderij. Daar zijn maatregelen genomen. **Het is juist de intensieve veehouderij die aanpak van ziekten mogelijk maakt; die worden er juist beter beheersbaar door.** Zo is het bijvoorbeeld in de kippensector gelukt de *salmonella enteritidis*-bacterie, veroorzaker van voedselvergiftiging bij mensen, een halt toe te roepen, dankzij effectieve controle in de veehouderij.

‘Natuurlijk moet het antibioticagebruik in de veehouderij worden teruggedrongen. Maar het is onzin om antibioticagebruik in de veehouderij aan te wijzen als schuldige voor antibioticaresistentie bij mensen. Die wordt veroor-

Comfort Class stal in Raalte.

zaakt door overmatig gebruik bij mensen en dus door overmatig voorschrijfgedrag van artsen. En dan hebben we het ook niet over Nederland; hier ligt de antibioticaresistentie bij mensen juist laag, in vergelijking met veel andere landen. Artsen hier zijn niet scheutig met antibiotica.'

Frank Berendse

hoogleraar natuurbeheer en plantencologie,
ondertekenaar van de petitie.

'Het is beschamend dat het initiatief voor een manifest tegen intensieve veehouderij op de Radboud Universiteit in Nijmegen is genomen en niet in Wageningen. In eerste instantie is de petitie ondertekend door vijftien Wageningse hoogleraren. Ik ben blij dat er de afgelopen weken nog eens tien bij zijn gekomen. Dertig jaar lang heb ik onderzoek gedaan naar de effecten van de atmosferische depositie van ammoniak uit mest op de Nederlandse natuur. De gevolgen van die verzurende depositie zijn dramatisch geweest; we zijn een belangrijk deel van de Nederlandse flora kwijtgeraakt. De stikstofverontreiniging is weliswaar iets afgenomen maar de reductie is nog steeds veel te klein. Het is voor mij glashelder dat deze problemen alleen kunnen worden opgelost door een drastische inperking van het aantal landbouwhuisdieren. Op dit moment exporteert Nederland het grootste deel van het geproduceerde vlees tegen extreem lage prijzen, terwijl we hier blijven zitten met de gevolgen voor volksgezondheid, natuur en milieu; aspecten die niet in de prijzen zijn verdisconteerd. Ik ben geschrokken van de reactie van de Ani-

mal Sciences Group (ASG) in *Trouw*. Die komt er in feite op neer dat we gewoon zouden moeten doorgaan op de weg die lang geleden is ingeslagen. **Het is hoog tijd dat er een forse cultuuromslag komt; dat we een universiteit worden die er niet alleen is voor de boeren, maar voor de hele maatschappij.'**

Johan van Arendonk

hoogleraar dierenfokkerij en genetica

'Ik ben het met de petitieondertekenaars eens dat er iets moet veranderen in de veehouderij. Een sanering van de intensieve veehouderij, zoals bepleit, is in mijn ogen echter niet de oplossing. Die ligt juist in een intensivering van die veehouderij. De omvang van de voedselproductie zal volgens de wereldvoedselorganisatie FAO de komende jaren verder moeten toenemen om de groeiende wereldbevolking te kunnen voeden. Een enorme uitdaging omdat de draagkracht van onze planeet nu al wordt overschreden. Dit vraagt om een veehouderij waarin grondstoffen op een efficiënte manier worden omgezet in voedsel voor de mens. Nederland is één van de koplopers in efficiëntie. **Intensieve veehouderij biedt de meeste kansen om voldoende voedsel te produceren in combinatie met een reductie van de ecologische footprint.** Daarbij hoort ook preventie van dierziekten, het voorkomen van volksgezondheidsrisico's en een optimaal dierwelzijn. Er is serieus uitzicht op technologische doorbraken die een betere ondersteuning geven aan veehouders. Dit is een kwestie van de juiste balans.'

[E]

INTENSIVE LIVESTOCK FARMING

More than two hundred professors, including twenty five from Wageningen, signed a petition saying intensive livestock farming should be cut back. Four professors and the director of the Animal Sciences Group give their opinion. One professor who signed the petition points out that its recommendations are in line with government intentions to promote sustainable livestock farming. Another signatory warns that the university should be working on behalf of society as a whole, not just the farmers. But others say that the problems cited of excessive use of antibiotics and the spread of disease are not caused by intensive livestock farming. On the contrary, this method of farming can make it easier to control disease. Also, intensive farming is the best way of producing food efficiently with a relatively small ecological footprint.

The full story?
resource.wur.nl/en